

Број: I-ОП-1-514/16
Дана: 8. новембра 2016.
Нови Сад

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ „ГРАДИТЕЉ“ СРБОБРАН

Доситеја Обрадовића 2
21480 Србобран

Након завршетка поступка по притужби С.Ц. из В., која се жалила на рад Јавног комуналног предузећа „Градитељ“ из Србобрана, као вршиоца комуналне и енергетске делатности дистрибуције и снабдевања топлотном енергијом, Покрајински заштитник грађана, сагласно члану 42. Покрајинске скупштинске одлуке о Покрајинском заштитнику грађана – омбудсману („Сл. лист АПВ, бр. 37/2014, 40/2014 – испр. и 54/2014), овом енергетском субјекту упућује

МИШЉЕЊЕ

Уколико енергетски субјект утврди да искључењем са система даљинског грејања није могуће у потпуности обуставити испоруку топлотне енергије, односно не утицати на квалитет снабдевања других корисника у објекту, омогућиће купцу да, као инвеститор, предузме све неопходне грађевинске радове како би испунио ове услове или ће са купцем закључити споразум о плаћању дела укупне цене коју би купац плаћао да није искључен са дистрибутивног система, а која представља накнаду за одржавање функционалности система даљинског грејања за објект односно стамбене и пословне јединице након искључења.

Накнада се утврђује као збир накнаде за топлотну енергију која би искљученој стамбеној или пословној јединици евентуално била испоручивана након искључења и накнаде потребне за очување једнаког квалитета грејања осталих стамбених и пословних јединица у објекту, које би било остварено додатном испоруком топлотне енергије или на други начин којим се може одржати иста ефикасност грејања у осталим стамбеним и пословним јединицама.

Количину топлотне енергије на основу које се обрачунава накнада одређује енергетски субјект у сваком појединачном случају искључења, а уколико се не слаже са утврђеним купац има право да о истој ствари обезбеди стручни налаз овлашћеног правног лица или предузетника, те ако се не постигне сагласност између енергетског субјекта и купца меродавна ће бити оцена правног лица овлашћеног за контролу система за грејање или надлежног инспектора.

Закључење споразума дозвољено је с обзиром на то да искључење купца са система даљинског грејања на описани начин не представља престанак уговорног односа, када су обе стране ослобођене својих обавеза, већ на овај начин уговорне стране другачије уређују своја права и обавезе, сагласно законском правилу измене уговора због промењених околности, по којем се уговор неће раскинути ако друга страна понуди или пристане да се одговарајући услови уговора правично измене.

С обзиром на то да сматра да се последице неправилности могу отклонити, омбудсман енергетском субјекту упућује

ПРЕПОРУКУ

ЈКП „Градитељ“ Србобран испитаће испуњеност прописаних услова за отказ уговора о продаји топлотне енергије са купцем С.Ц. из В.

Ако утврди да услови за отказ уговора нису испуњени, ЈКП „Градитељ“ Србобран размотриће обраћање купца од 23. августа 2016. године као писмени захтев за искључење са система даљинског грејања, а оправданост разлога за искључење цениће са становишта да је подносиатељка притужбе захтев поднела ван грејне сезоне, те ће приликом утврђивања испуњења прописаних услова поступити сагласно мишљењу омбудсмана, а искључење извршити о сопственом трошку.

ЈКП „Градитељ“ Србобран предузеће наведене радње у року од 10 дана од дана пријема овог мишљења и препоруке, те о истом обавестити омбудсмана у року од три дана од дана истека наведеног рока за поступање.

Образложење

Покрајинском заштитнику грађана обратила се С.Ц. из В., притужбом на рад Јавног комуналног предузећа „Градитељ“ из Србобрана, као вршиоца комуналне и енергетске делатности дистрибуције и снабдевања топлотном енергијом, због непоступања по њеном захтеву за искључење са дистрибутивног система даљинског грејања, који је овом јавном предузећу достављен 22. августа 2016. године. У прилогу притужбе, именована је доставила копију поменутог захтева, на којем је потпис оверен од стране Основног суда у Врбасу, уз потврду о пријему захтева у јавном предузећу.

У захтеву који је упућен Јавном комуналном предузећу „Градитељ“ Србобран, а који је у овом јавном предузећу заведен под бројем 950/2016 од 23. августа 2016. године, подносиатељка притужбе, између осталог, наводи да обавештава јавно предузеће да неће бити у ситуацији да користи услуге даљинског грејања на адреси _____, те уједно моли да се радијатори блембирају. Очекује одговор јавног предузећа, те уколико исти не добије у року од 30 дана, сматраће да је проблем решен, те грејање неће користити нити ће плаћати накнаду за мерно место, као ни било шта друго везано за даљинско грејање. Ако буде неких промена обавезује се да ће о томе благовремено обавестити јавно предузеће.

У одговору на захтев за изјашњење о наводима притужбе који је Покрајински заштитник грађана упутио Јавном комуналном предузећу „Градитељ“ из Србобрана наводи се да је 13. августа 2016. године (увидом у приложену копију захтева омбудсман је утврдио да је исправан датум 23. август 2016. године) ЈКП „Градитељ“ Србобран достављен захтев за искључење са система даљинског грејања заведен под бројем 950/2016. Због сплета разних околности (промене в.д. директора, доношења нове систематизације итд.) догодио се пропуст да није одговорено на захтев, што ће бити у учињено у најкраћем могућем року те ће у случају оправданости захтева све додатне трошкове у вези са искључењем сносити ЈКП „Градитељ“ Србобран. Што се конкретно случаја тиче, поступајући по Одлуци о условима и начину снабдевања топлотном енергијом („Сл. лист општине Србобран, бр. 8/2009) и Одлуци о измени и допуни Одлуке о условима и начину снабдевања топлотном енергијом („Сл. лист општине Србобран, бр. 14/2013), купац не може бити искључен са система даљинског грејања уколико није измирио све доспеле обавезе за испоручену топлотну енергију у периоду до искључења. Увидом у картицу клијента утврђено је да на дан 11. октобра 2016. године С.Ц. дугује 1.034,83 динара за испоручену топлотну енергију, па према томе није могла бити искључена са система даљинског грејања. У међувремену, она је 14. октобра 2016. године измирила дуговања, тако да су се стекли услови за искључење стана са система даљинског грејања. Проблем који остаје у вези са овим случајем односи се на дилему да ли ЈКП „Градитељ“ Србобран, који је дистрибутер топлотне енергије, има право да утврди обавезу плаћања дела укупне цене коју би купац плаћао да није искључен, зато што искључење са дистрибутивног система није могуће у потпуности, јер кроз стан пролази заједничка кућна инсталација. Наравно, пошто у важећој Одлуци о условима и начину снабдевања топлотном енергијом општине Србобран није прецизно дефинисано како се поступа у таквим ситуацијама, ЈКП „Градитељ“ Србобран ангажовало би овлашћено предузеће или предузетника (или чак судског вештака), које би израдило извештај о количини топлотне енергије које емитују заједничке инсталације, односно колико део укупне цене треба да плати купац, док се не измени општинска одлука. Такође дилема постоји да ли на истовестан начин ЈКП „Градитељ“ Србобран може од овлашћеног предузећа, предузетника (или чак судског вештака) тражити доказ да искључење, односно обустава испоруке топлотне енергије не утиче на квалитет грејања у просторијама других купаца, док се и у том сегменту не измени општинска одлука. Одлука о условима и начину снабдевања топлотном енергијом донета је у време када је наплата испоручене топлотне енергије купцима из категорије домаћинства вршена по квадратном метру грејне површине и када им није било битно да ли искључење нечијег стана утиче на квалитет грејања јер то није утицало на висину рачуна, већ је трошак веће потрошње топлотне енергије ишао на терет ЈКП „Градитељ“ Србобран. Међутим, од када се наплата врши према измереној количини испоручене топлотне енергије јавно предузеће има и писмених и усмених ургенција да се забрани искључење станова. На крају изјашњења јавно предузеће је упутило молбу омбудсману да у што краћем року достави мишљење у вези са ова два проблема, јер ово није издвојен случај, те је иста ситуација у свим стамбеним зградама колективног становања, а постоји још поднетих захтева за искључење.

Законом о комуналним делатностима ("Сл. гласник РС", бр. 88/2011) прописано је да се одлука скупштине јединице локалне самоуправе која прописује општа и посебна права и обавезе вршилаца комуналне делатности и корисника комуналних услуга непосредно примењује на све уговорне односе вршилаца комуналне делатности са корисницима комуналних услуга као општи услови пословања (члан 13. став 2).

Законом о енергетици ("Сл. гласник РС", бр. 145/2014) прописано је да јединица локалне самоуправе, између осталог, својим прописом утврђује услове испоруке и снабдевања топлотном енергијом купаца на свом подручју, права и обавезе произвођача, дистрибутера, снабдевача и крајњих купаца топлотне енергије, доноси пропис којим се уређују права и обавезе крајњих купаца топлотне енергије, посебно у случају престанка уговора, као и услове за подношење и решавање захтева крајњег купца за обуставу испоруке топлотне енергије (члан 361. став 1).

Законом о облигационим односима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78.. "Сл. лист СЦГ", бр. 1/2003 - Уставна повеља) прописано је да, ако време трајања дуговинског односа није одређено, свака страна може га прекинути отказом; отказ мора бити достављен другој страни; отказ се може дати у свако доба, само не у невреме; отказни дуговински однос престаје када истекне отказни рок одређен уговором, а ако такав рок није одређен уговором, однос престаје по истеку рока одређеног законом или обичајем, односно истеком примереног рока; стране могу уговорити да ће њихов дуговински однос престати самим достављањем отказа, ако за одређени случај закон не наређује што друго; поверилац има право да захтева од дужника оно што је доспело пре него што је обавеза престала протеком рока или отказом (члан 358). Ако после закључења уговора наступе околности које отежавају испуњење обавезе једне стране, или ако се због њих не може остварити сврха уговора, а у једном и у другом случају у тој мери да је очигледно да уговор више не одговара очекивањима уговорних страна и да би по општем мишљењу било неправично одржати га на снази такав какав је, страна којој је отежано испуњење обавезе, односно страна која због промењених околности не може остварити сврху уговора може захтевати да се уговор раскине; раскид уговора не може се захтевати ако је страна која се позива на промењене околности била дужна да у време закључења уговора узме у обзир те околности или их је могла избећи или савладати; страна која захтева раскид уговора не може се позивати на промењене околности које су наступиле по истеку рока одређеног за испуњење њене обавезе; уговор се неће раскинути ако друга страна понуди или пристане да се одговарајући услови уговора правично измене; ако изрекне раскид уговора, суд ће на захтев друге стране обавезати страну која га је захтевала да накнади другој страни правичан део штете коју трпи због тога (члан 133).

Одлуком о условима и начину снабдевања топлотном енергијом („Сл. лист општине Србобран, бр. 8/2009) уређено је да купац може писмено отказати уговор о продаји топлотне енергије са отказним роком до 30 дана, али не у току грејне сезоне; енергетски субјект уважава раскид са са првим следећим обрачунским периодом; ако на једном предајном месту топлоту преузима више купаца, отказ важи само ако су сви купци писмено отказали уговор,

уколико постоје техничке могућности за појединачно искључење купца са заједничког места преузимања топлотне енергије (члан 33. став 2 и 3). Појединачно искључење стамбених и пословних јединица у току грејне сезоне (од 1.10. текуће године до 3.05. наредне године) није дозвољено; захтев за искључење се може доставити енергетском субјекту у периоду од 5.05. до 15.09. текуће године и односиће се на целу наредну грејну сезону; уз захтев за искључење доставља доказ да је измирио све доспеле обавезе за испоручену топлотну енергију у периоду до искључења; енергетски субјект ће искључење извршити у року од 10 радних дана од тренутка подношења писаног захтева (члан 63). Појединачне стамбене и пословне јединице у оквиру заједничког објекта искључују се тако што се у дистрибутивним орманима искључи само та стамбена или пословна јединица, а ако исте не постоје, грејна тела се физички одвајају од система тако што им се прикључне цеви исеку и заваре; у објектима који немају дистрибутивне ормане на ходнику где искључење подразумева исецање веза сваког грејног тела и накнадног заваривања истих, цену искључења по грејном телу утврђује Управни одбор енергетског субјекта и посебно се наплаћује (члан 66).

Одлуком о измени и допуни Одлуке о условима и начину снабдевања топлотном енергијом („Сл. лист општине Србобран, бр. 14/2013) прописано је да се Одлука о условима и начину снабдевања топлотном енергијом („Сл. лист општине Србобран, бр. 8/2009) мења тако што се иза члана 63 додаје члан 63а који гласи: Појединачно искључење – укључење стамбених и пословних јединица у току грејне сезоне (од 1.10. текуће године до 3.05. наредне године) могуће је само уколико се испуне следећи услови: кориснику се може искључити грејање уколико дође до околности које корисник није могао унапред предвидети, односно нису зависиле од његове воље и уколико снабдевач утврди да постоје технички услови за искључење са топлотне мреже, који подразумевају да се ни на који начин не угрожава снабдевање осталих корисника; писмени захтев за искључење корисника, који садржи доказ или образложење разлога за искључење у току грејне сезоне корисник доставља енергетском субјекту; уз захтев за искључење доставља се и доказ да је корисник измирио и све доспеле обавезе за испоручену топлотну енергију у периоду до искључења; стручне службе енергетског субјекта разматрају оправданост разлога за искључење и техничке могућности за искључење и издају налог за искључење; уколико се изда налог за искључење, он ће се извршити у року од 10 дана од дана подношења захтева (члан 1).

Сагласно наведеном чињеничном стању и цитираним одредбама релевантних прописа, Покрајински заштитник грађана утврдио је да је Јавно комунално предузеће „Градитељ“ Србобран учинило пропуст у раду јер није поступило по примљеном писменом обраћању подносиоце притужбе и утврдило испуњеност услова за отказ уговора о продаји топлотне енергије, односно искључење стана са система за грејање, те у року од 10 дана од дана пријема захтева извршило искључење, односно обавестило купца о свом налазу до почетка грејне сезоне.

Доносећи мишљење и препоруку у овом предмету, Покрајински заштитник грађана водио је рачуна да право купца на искључење са система даљинског грејања буде остварено у највећој

могућој мери, ограничено искључиво правом осталих купаца да несметано уживају услугу даљинског грејања и обавези енергетског субјекта да обезбеди одговарајући квалитет, обим, доступност и континуитет услуге, односно изврши утврђене законске обавезе из уговорних односа са купцима. Овакво овлашћење енергетског субјекта одговара и обавези купца да користи услугу на начин којим се не ометају други корисници и не угрожава животна средина, односно не угрожавају објекти и опрема који су у функцији обављања комуналне и енергетске делатности. Из наведених разлога, омбудсман сматра да је решење из мишљења и препоруке целисходан и ефикасан начин уређења ове ствари, односно одговарајући законом допуштен механизам остваривања права купца на искључење са система грејања у свим случајевима када се уговор о продаји топлотне енергије не може отказати јер не постоје техничке могућности за искључење зато што се не може у потпуности обуставити испорука топлотне енергије у искљученом простору и/или искључење утиче на квалитет грејања у просторима других купаца.

С поштовањем,

**ЗАМЕНИЦА ПОКРАЈИНСКОГ
ОМБУДСМАНА**

Анико Ширкова